

A' ROMAÍ TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 18. Oktoberben 1788.

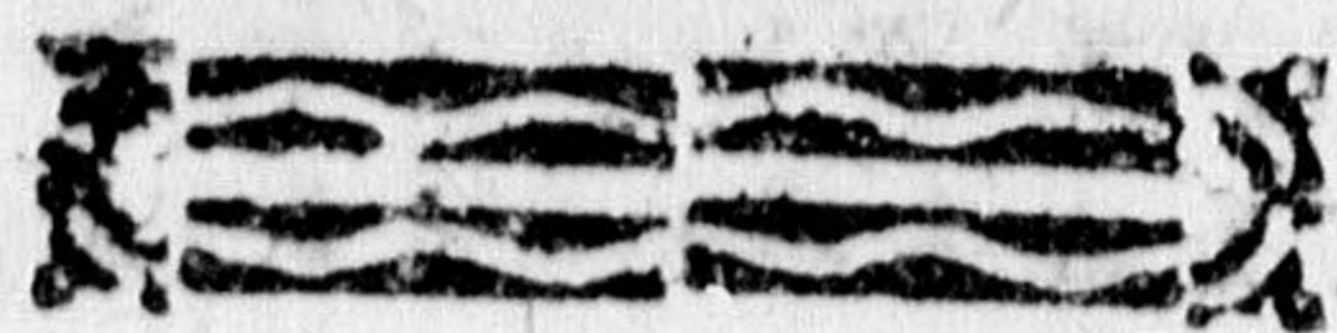
A' Fő Hadi Tanács' jelentései.

(* *)

A' Zemplini Tábortól Octobernek 8-dikán költ: Az ellenség földére sok helyeken ki-küldött Szabad-sergeink és a' Törökök között, apró tsaták gyakran támadnak: a' Törökök, magok Táboraikból szüntelen szöknek haza-felé. Octob. 1-sőjén 18 Török Familiák szöktek által mi hozzánk. Octobernek 2-dikán délben Pántsova-felől nagy ágyuzás hallatott; dél-után pediglen 8 árbutz-fás-gályák, és 43 Sajkák Törökkel terhelve jöttek fel a' Dunául

0 0 0 0

Bel:

Belgrádhoz; ezeknek ágyui [sok közöntő lövéseket tettek, melyekre a' Belgrádi ágyuk meg-feleltek. A' Pántsovánál lévő Török Tábor kevesedni tapasztaltatik.

A' Fő-Tábori Szállásról Lugosról Octob. 10-dikén költ: Ő Felsége ezen 3 Obestereket, *Filót* a' *Barkó* Húzárok közül; *Gróf Sztárait* az *Eszterházi Miklós* Sergéből; és *Quosdánovitsot* a' *Tóth*-országi Határnokok közül Generál Májorokká tenni kegyelmesen méltóztatott: még pedig mindeniket azon Tábornál, a' hol eddig szolgáltak; úgy-mint: *Filót* a' *Hertzeg Kóburgi* Tábornál; *Sztárait* a' *Fő* Tábornál; és *Quosdánovitsot* a' *Tóth* országai Tábornál. — Egy más kegyelmes Rendelés-szerént, a' *Temesvárbán* lévő Generálmájor *Gróf Soro*, ő Felségetől *Feldmarfallájdinántságra* emeltetett. — A' mi *örizeteink* és a' *Bánátban* keringő *Törökök* között *gyakor tsatázások* esnek; mint *Octobernek 3-dikán*, mintegy 90 ből álló *Török* csoport, *Eferitz* és *Bogsán* faluk-felé közelgetvén, az ottan egy tüzg *Vurmzer* Húzárokkal álló *Fő-Hadnagy Budai*, olyan *vitézül rájok tsapott*; hogy minekutánna a' *Fő-Hadnagy*, azon *Törököknek* vezérlő *Basájokot* tulajdon *kezével el-ejtette* volna, az egész *Török* csoport úgy *meg-ijedett*, hogy a' *Spáhifok* lovaikról *le-ugrosván*, a' *bokrokba* és az *erdőbe* el-bújtanak. *Am-bár* itten a' *Törökök* eleinten egynéhány *halottjait* *fel-szedvén*, magokkal el-vitték vala; [még-is közüllök a' *tsata* heiyén 14-gyen *halva* maradtak: 2 *Török* és 6 *lovak* el-fogattak: itt *részünkről* tsak 2 *Húzár* sebesült-meg. — *Meg-hallván* *Octob. 4-dikén*

kén a' *Bodosnál* lévő Generálm. *Lilien*, hogy mintegy 100 Spáhifok, már *Orlováthoz* meg-érkeztenek volna; tehát mindjárt egy Osztály *Naszszau* vasasait azok ellen küldött: alig haladták vala-meg ezen vasafok *Tomásna* nevü falut, midön Generálm. *Lilien* meg-hallotta, hogy *Tomásnára* a' Törökök még felefebb számmal ütöttek: erre nézve két Batallion gyalogságot, és a' *Naszszau* lovagjaiból edgy osztályt magához vévén, azokkal *Tomásna*-felé indult; ugyan edgy Batall. gyalogot *Orlavát*-felé indított. Mikor Generál *Lilien*, a' *Tomásnál* által ellenben lévő hegynek tetejére érkezett, már akkor mintegy 1000 lovas Törökök a' *Temes* partján valának, kikre egynéhány ágyu lövések tétetvén, hátat fordítottak és vissza-takarodtanak. *Orlavát* felé fordulván a' Generál: ott-is mintegy 300 Törökök vissza-üzettek. Mig ezek így telnének, *Farkasdin* és *Orlavát* között a' *Temes*-partján tüzelés hallatott; a' minthogy meg-is jöve a' hire, hogy ottan a' Törökök a' *Temesen* által-menvén, a' *Joséf Toskána* Svadromával ütközetben vagynak: arra felé nyargalván a' Generál: ugy találá, hogy mintegy 200 lovas Törökök mindenképpen bé-akarnak a' térségre rontani, és hogy már 3-szor ujjult-meg a' *Joséf Toskána* Svadromával való tsata; még-is azon Svadromból tsak 1 esett-el, és 5-tön *All-Hadnagy Keuszszal* edgyütt meg-lebesítették.

Az Erdélyi Táborig-szállásról Szászsebesből Octob. 9-dikán költ: A' Komendérozó Fábrisnak Octob. 1-sőjén Bakóból F. M. L. Splényi jelenti, hogy a' Muszka Generál Báró Elmptel edgyet értve, az Ok-

nánál álló Obester *Képirót* és Májor *Kollit* magához vévén; egyenesen *Adjud*-felé vette útját; a' honnan vagy a' *Mufzka* Sergeknek segittségére, vagy a' merre fog kivantatni mozdulhason. — Octob. 7-dikén reggeli 8 órakor Hátzég előtt Generálmájor *Stáder*, mintegy 5000 Törökötől megtámadtatott; kétszer ujjult-meg itten a' tsata, de a' mi Húzárainknak vitézsége által, a' Törökök mindenkör visszavertek, és így dél-utáni 2 órakorig tartott tsatázás után az ellenség visszavért. Maradtak a' tsata-helyén a' Törökök közül-is egynéhányan halva, de sokkal többen vitettek-el a' sebesekek edgyütt, melyre nézve az ő részekről az el-eseteknek számát nem lehet meghatározni. Részünkről estenek-el ezek: All-Hadnagy *Budai*, 12 köz-legény, és 9 lovak a' *Toskána Leopold Sándor* Húzárs Regementéből; az *Anspach* Vasafok között 1 Káplár, 7 köz-legény, és 9 lovak. Meg-sebesítették pediglen a' *Toskána* Húzárok közül Kapitány *Tillier*, 8 köz-ember, és 9 lovak; az *Anspach* vasafok közül All-Hadnagy *Falkenhausen*, 1 Káplár, 17 köz-ember, és 19 lovak. Vissza-menetelében az ellenség, Hátzég vidékén az útban talált Falukat fel-égette. — Erdélynek egyéb részeiben most semmi nevezetes nem történt. (Az elsőbbszöri Hátzég-vidékén esett tsata történt vala Sept. 21-dikén, de ezen másodszozi a' mint itten fennebb rövideden emlittve vagyon, sokkal véresebb vala az elsőnél. Ezután több környül-áltáfaival meg-fogjuk írni.)

A' *Horváth-ország* Tábor-szállásáról *Dvorból* Octobérnek 9-dikén költ: Az elsőzés, mely Septembernek

nek 30-dikáig tartott, és a' már tett jelentés-szerént, *Novinak* akkorrá határozott másodszori erőszakos ostromát akadályoztatta vala; tsak - nem minden Sántzokot nagyon meg-töltött vala vizzel: ezen kívül az *Unna* és *Sanna* oly áradásban valának, hogy attól lehet vala tartani, ne - hogy a' mi közösülésünkre szükséges hajókon épült hidat el-szakaszta; mert már is némely vas-matskáknak kötelei el-szakadoztak vala, és tsak a' hajós Májor *Latterman* tanult serénységének lehet közfönni, hogy azon hidépségben meg-maradott. Mihelyt Sept. 30-dikán az idő fel-tisztult, mindjárt a' Várnak gránátokkal, bombikkal, és kö-fal rontó-ágyúkkal való ostroma folyni kezdett: ezen napon részünkről tsak 1 köz-ember sebesült-meg. Octob. 1-ső napjára virradó éjtszakán, a' nap-nyugoti bástyának alája, egy ket-tős, melyékes, szintén 4 ölnyi hosszúságu Kamaráju *Mina* áfatott, mely a' viz-felől való kö-fal alá is 3 ölnyire bé-nyúlt: dél-utáni 5 órakor ezen *minák* el-készülvén, mindjárt meg-is töltettek. Ezen *mináknak* el-lövése Octob. 2-dikára vala határozva, a' mikor az erőszakos bé-hágásnak-is véghez kell vala menni; de a' vizeknek szüntelen való áradása miatt attól lehet vala tartani, hogy másod napig a' puska-por a' földben meg-nedvesedik: erre nézve még ezen napon a' Várbéliek szép-szerént fel-kérétének, de midön a' fel-kérésre azok még tsak nem is feleltek volna; tehát ezen minák, a' reménylett jó ki-menetellel foganatolon még ezen napon el-lövettek, melyre a' Várban iszonyu jajgató kiáltás hallatott. Azon éjtszakán Octob. 2-dikáig minden

felől tsendesség vólt; virradtakor pediglen a' le-romlott kő-falakra fel-hágásra rendelt Sergek, a' külső Sántzokban 3 szakaszokban készen állanak vala, hogy a' leg-első szóra mindjárt a' Várba rohanjanak; de minthogy azon éjtszakán, a' Várnak Sántzában a' viz annyira nevededett vala, hogy némely helyeken egy ember magótságánál mélyebb vala, és lehetetlen vala azon keresztül menni; tehát a' bé-hágás ezen napról-is el-maradott, hanem a' Vár Sántzának fenekére, a' vizen által, töltött száraz utak és hidak kezdettek készittetni. A' Sergek még azon reggeli ködnek homályában, kiki maga Battalionjához széllyel botsáttattak, olyan parantsolattal, hogy másod napon hajnalban ok-vetetlen ismét a' Sántzokban öfzve-gyülekezve légyenek. Azonban Octob. 2-dikán, a' mi Battériáinkról lövetett ágyuknak fedezése alatt, a' leg-nagyobb veszedelmek között-is, a' Vár árka vizén 3 helyeken, Insinér Kapitány *Terrininek* és velle való Tiszteknek bátor jelen létekben, az által-járó helyek estvére egészen el-készültek. A' következő éjtszakán pediglen Generálmáj. *Klébeknek* személyes jelen-létében, egy negyedik által-járó hely-is készittetett lábakra hid formára, hogy azon a' le-romlott Vár-fokára a' kapu mellé a' bé-hágáskor vijendő ágyuk által húzassanak; de hirtelenséggel nem lehetvén elég erősen építeni, az ágyuknak által-költözésére igen gyengelött, sőt le-is romlott. — Virradtakor, ugy-mint Octobernek 3-dikán jó reggel ki-lévén rendelve a' bé-hágásra elegendő Sergeink, a' leg-vakmerőbb és keményebb tüzeléssel szem-közben-is, ezek tsak

hirte-

hirtelenséggel minden-felől a' Vár-fokára fel-hágta-
nak, 3 és 6-fontos golyóbisu ágyukot vittenek-fel-
magokkal, azokból a' Várba bé-felé lövöldözni kez-
dettek, és a' töltött Vár-fokán magoknak jó óltal-
mazó helyeket készítettek. Ezeknek véghez vitelé-
ben is Kapitány *Terrini* nagy bátorsággal jelen vólt,
és magát vitézségéről különösön ki-mutatta; ezen
Kapitány midön éppen Vezér *Laudon* mellett álla-
na, egy ellenséges puska golyóbis által, a' sífak-
ján keresztül, a' bal-szemén fellyül egy vak-ütést ka-
pott: de mihelyt ezen ütést az Orvosók meg-moso-
gatták, mindjárt a' Kapitány ismét az ostromlók
közé ki-ment, és azokat igazgatta, a' le-romlott
hidat fel-építtette, és azon még két ágyuk a' Vár
romlására által-vitettek. Az ágyuzás és minden-fé-
le tüzelés, a' mi fel-hágott Sergeinkre a' Várból,
és ezek által a' Várbéliekre egész estvéiglen tartott;
végre estve-felé a' Törökök Követeik által fegyver
szünést kértek, és a' Várnak fel-adását ígérték:
Ezen kívül 5 Fő-embereket ki-küldöttek a' Vezér-
hez Báró *Laudonhoz*, kik által Várból lehető el-
költözéseket kérték. A' Vezér *Laudon* másképpen
a' Várnak fel-adását el-nem fogadta, hanem ha a'
Törökök magokat mindnyájon minden fel-tétel nél-
kül hadi-foglyoknak meg-adják: melyre a' múlt je-
lentés-szerént a' Törökök reá állottak, és magokat
mindnyájon foglyoknak meg-adták. — Octobernek
4-dikén reggel maga Báró *Laudon* a' Várba ment,
és jelen vólt a' Várbéli foglyoknak el-vitelén; a'
Fő Basának, a' *Novi Vára* vólt Komendánsának a'
Beghnok, és más Fő-Tisztjeiknek meg-engedte, hogy

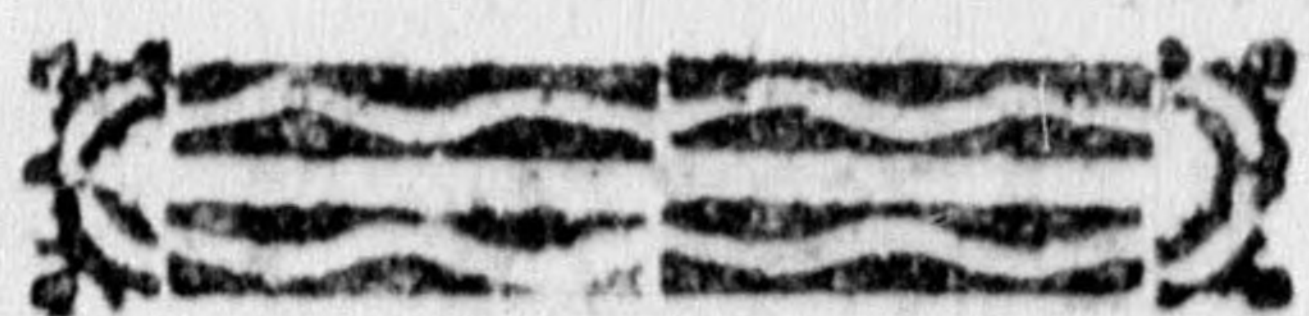
kardjok oldalokon maradjon, a' többtől el-szedett fegyverek pediglen jó gondviseles alá el-rakatának. Allott a' Várbéli foglyoknak száma ezen következőkből: A' *Dubnoi* két ló-karkos *Basa*, *Novii Begh*, egy *Ditzdár* Aga, 47 *Vuluflu* Aga, 3 *Topitsi* Aga, 7 *Szerden-Gedsi* Aga, 1 ugy nevezett Aga 18 *Kihája*, 36 *Barjaktár*, 1 *Hodsa*, 25 *Odabasa*, 24 *Dsehaus*, 402 *Jantsár*, 24 Oláh, mind öszve 591 fegyver foghatók; a' kik elégséges őrizet alatt elsőben *Zamlachába*, azután *Dvoron* alóll a' közelebb való faluba kísértettek, hogy onnan tovább viteszenek. A' közöttök találatott sebesekeket, a' mi Feltsereink bé-kötözték, szekerekre rakták, és ezek a' *Petriniai* Ispotályba vitettek. Az Afzszonyoknak számát Octobernek 5-dikén dél-után lehetett megtudni, és valának 663 Török Afzszonyok, 419 fiu gyermekek, 408 leányok, mind edgyütt 1490 lelkek: ezek minden portékáikkal edgyütt szekerekre rakódván el-költözének; ezekkel a' Basáknak kérésére, és mintegy kezelségére 30 Török férjfiak kísérekül el-botsáttattak olyan ígéretre, hogy egy hónap múlva fogságjokba vissza-jönek. Hadnagy *Kienmájer* küldetett 20 *Gréfen* Húszárokkal ezen Afzszonyoknak *Brédorig* való el-kísérésekre. Mint-hogy többnyire a' *Noviban* lévő épületek egy rakás köhez hasonlók, azért nagy bajjal lehetett azoknak omlásai alóll a' Török ágyukot, és egyéb fegyvereket ki-szedvén számba venni; Octob. 7-dikéig az ágyusok Májora *d' Avrar*, a' Várban lévő 40 ágyuk közül, még tsak 29-tzet áskálhatott vala-ki. Ezen ágyuk többnyire felettébb hozsuzuk, de igen

jó materiából öntettek. Puskaapor a' Várban 200 má-
'sa, és ágyu-golyóbisok feles számmal találtattak;
Gabonák találtattak ezek: 4-ezer mérő (vagy 8-ezer
véka) köles-káfa, 3132 mérő búza; ezen kívül még
árpa, zab, és tengeri. (Török-búza) Marhák ezek:
84 lovak, 16 tehén és 21 borjú, a' melyeket bajo-
fon lehetett az öfzve-omlott épületekből ki-keresni:
maga a' Vezér *Laudon*, midőn látta ezen Várnak le-om-
lott épületeit, nagyon tsudálkozott azon, hogy mint
maradhattak a' Várbéliek ennyi épségben-is? Holott
a' rakás kövek között minden utzákon és szegletek-
ben, az emberek és mahák halva rakáissal hevernek
vala! — Ezen Várnak meg-vételében részünkről
estenek-el ezek: a' *Ferdinánt* Regementéből Kapi-
tány *Petit*, és 11 köz-ember, meg-sebesült 21 em-
ber; a' *Toskána Károlyból* Fő-Hadnagy *Baumont*,
és 21 köz-legény holt; sebesültek a' 2-dik Májor
Gometz de Parientos, All-Hadnagy *Nivoy*, és 36
köz-legény, a' *Tillieréből* holt 30 ember; sebesül-
tek, Fő-Hadnagy Gróf *Fiquelmont* és 56 köz-le-
gény, a' *Langlóiséből* holt 6, sebes 8. A' Steinéből
holt 8, sebes 17. Az *Eszterháziéből* holt Zászló-tar-
tó *Unterberger* és 20 köz-legény; sebesült Kapitány
Stelling, Fő-Hadnagy *Albert*, és 33 köz-legény.
A' *Preiszeből* holt 12, sebes Kapitány *Botto*, Zász-
ló-tartó *Piantanida*, és 23 köz-legény; el-fogattak
ezen Regementből 10-en. A' Várasdi Keresztesek
közüll holt 17, sebes Fő-Hadnagy *Rajnovits*, All
Hadnagy *Heszszits*, és 57 köz-legény. A' Várasdi
Szent Györgyből holt 19; sebes Kapitány *Kengyel*,
Fő-Hadnagy *Vinkelhofen*, Zászló-tartó *Slivátrits*, és

50 köz-legény. A' 2-dik Bánál Határnokokból holt 9, sebesült Obestlájdinánt Gróf *Koilovráth*, Zászló-tartó *Piringer*, és a' Stráfamesteren alóll 47 köz-legény. Az ágyufok közül holt tsak 1, és sebesült 3. A' mina áfók közül sebesült edgy. Mely-szerént az egész vesztesünk áll 3 holt Tisztekből, és 154 köz-legényekből: ezen kívül a' sebesült Tisztek 14-gyen, a' köz-legények 352-ten találatnak; 10 elfogatott. A' Vezér Báró *Laudon* meg-ditséri közönségesen a' *Novinál* jelen vólt katonaságnak tökéletes állhatatos vitézségeket; nevezetesen említi, hogy a' Horvátok a' Határnokok magok erőssen kérték a' Vezért, hogy a' 2-dik erőszakos bé-hágásban engedje-meg nékiek-is, hogy jelen lehessenek; a' mint-hogy jelen-is vóltak, és magokot vitézi módon vifelték: mely véghez vitt vitézségékért *Laudon* nékiek a' Stráfa-mesteren alóll, a' Várnak meg-vétele után, két napi Lénungot fizetést ajándékozott, hogy az-zal magoknak jó kedvet tsináljanak. Név-szerént meg-ditsértettek Vezér *Laudontól* ezen következő Tisztek: Generálmájor *Klébek*, a' ki a' háboru-nak kezdetétől fogva, a' Horváth-orzági *Kordont*, olyan vigyázva óltalmazta, hogy azon az ellenség sem bé-nem ronthatott, sem kárt nem tehetett: *Novinak* ostroma pedig egészlen reája vala bizva, és a' ki éjjel nappal fáradhatatlanul, magának kimél-lése nélkül, *Laudonnak* gondolatait, tselekedettel böltsen véghez vitte. — Generálmájor *Schmackers*, a' ki ezen második bé-hágásra, a' mi Sergeinknek bal-szárnyát, maga jó példájával vezette és vezérelte. — A' *Tillier*, Regimentbéli Obester *Zámbóni*, a'

ki a' jobb szárnyon, a' déli bástyára fel-hágásban, a' Várból sűrűn jövő golyóbisokkal szem-közbe bá-torsággal ment, és vezette katonáit. — A' *Ferdinánd* Regementbéli Obestlájdinánt *Otskay*, a' ki bal felől a' Vizi-bástyára személye-szerént leg-elöll há-gott-fel, és utánna hágván katonái, leg-elsőbben húzatott ágyut-fel a' Vár-fokára, és kezdett azzal a' Várba bé-lövöldözni. — A' Nagy *Generál-Stub*-tól való Insinér Kapitány *Brády*, a' ki most 3-dik-szor kéredzett és ment önként Várba-hágásra, itt-is katonáin elöll hágott-fel, és a' magához vett grá-nátokat kezével hajigálta-bé a' Várba. — Insinér Kapitány *Terrini*, a' ki nem tsak minden Sántzo-kot maga személyének kiméllése nélkül készítettett, hanem a' fel-hágásban a' töltött Vár-fokán Sántzo-kot hányatott, melyekben a' már fel-hágott kato-nák, a' Várból jövő golyóbisok ellen fedeztessenek és a' ki a' Vezér *Laudon* mellett a' fején egy vak ütést kapott, a' mint fennebb említettett. — A' *Várasdi Keresztes* Regementbéli Obestlájdinánt *Hiller*: a' ki a' meg-sebesült *Gometz* helyett, a' középső csoportot a' fel-hágásra vezette, fő-képpen a' Hor-vátokat maga példája által serkentette, és egész na-pon a' Vár-fokán vett állását vitézül meg-tartotta. — Ezeken kívül meg-dítséri Vezér *Laudon* e' kö-vetkezendő Generálokot és Stab-Tiszteket, a' kik történet-szerént vóltanak jelen ezen erőszakos ostrom-ban: — Generálm. *Bubenhoven*, a' ki önként ki-vont fegyverrel igazgatta a' Várba rohanókat, és maga bátorságával serkentette őket. — Generálm. *Brentánó*, a' ki a' jobb szárnyát vezérelte, és di-

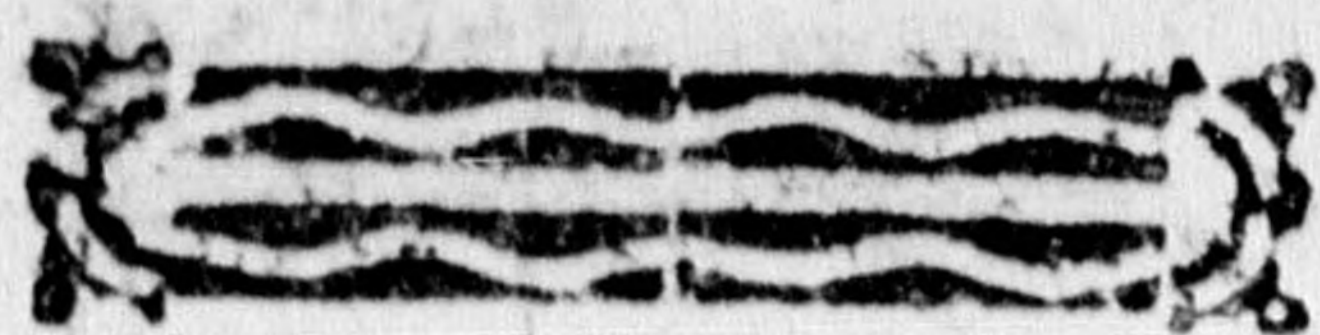

tséretes vitézséggel ment a' bé-hágásra, de mindjárt eleintén a' lába keresztül lövetett. — A' Hadi Adjutánt Májor *Hajd*, a' ki ki-vont kardal az elől-járó Sereg előtt indult a' Vár-felé, és beléjük bátorságot öntött. — Az Infinér Obslájdn. *d' Arnal*, ezen keze alá adatott Tisztekkal: Fő-Hadnagy *Dedovits*, Al-Hadn. *Martinitz*, Zászló-tartó *Bianchi*, és az 1-ső *Bánál* Rgmtbéli Fő-Hadn. *Russo*. — Az áfók vagy Mineurek Kapitánya *Strok*. — *Pertzel* és *Mráz*, ágyus Al-Hadnagyok, a' kik a' Vár-fokára az ágyukot ki-szegezték. — És az ágyus Májor *d' Avrát*. Ezekon kívül még meg-ditsértetnek: a' Vezér *Laudon* körül serényen szolgáló Tisztek. A' 2-dik *Karabiner* Rgmtbéli Kapit. *Mahony*, az *Oguliner* Kapit. *Brentánó*, a' *Gréfen* Fő-Hadn. *Bökk*, a' *Valdek* vasas Fő-Hadn. Gróf *Kinszky*, és a' *Preisz* Fő-Hadnagy Gróf *Thun*. — Obslájdn. Gróf *Kollouráth*, a' ki a' maga 2-dik *Bánál* Rgmtbéli katonáit önként felkeresvén, azokat mind addig vitézségre kiztette, míg maga egy vak ütésbéli sebet kapott. — A' *Tillier* Fő-Hadn. *Fikelmont*, a' ki még meg-sebesedve-is felhágott a' Vár-fokra. *Brina* és *Josephi* Zászló-tartók, a' kik a' Sántz-kofarakot nem csak tsináltatták, hanem tulajdon magok-is tsinálták. Nem külömben a' *Tillierek* közüll Kapit. *Beileredi*, Fő-Hadnagy *Gnelf*, és Al-Hadn. *Hill*: továbbá a' *Langlóis* Kapitány *Fenszel*, vitéz magok viseletéért. Utóljára a' *Tillier* Stráamester *Heinrik*. — Az első próbált ostromkor jól viselték vala magokot ezen Kapitányok: *Otots*: *Van-der-Osten*. Steinból *Neszlinger*, és Ferdinándból *Neszméri*. — Ő Felsége a' *Valdek*

Fő-Hadn. *Kinfskit*, mikor *Novi* meg-vételének hí-
rét meg-vitte, Kapitánnyá tenni méltóztatott. — *Novi*
meg-vétele után Grálm. *Bubenhoven*, a' *Valdek* Dra-
gonyos Rgmtel Oct. 5-dikén Tóth-országba indult;
6-dikon Grálm. *Schmackers*, a' Hertz. *Ferdin. Tos-*
kána Károly, *Tillier* és *Preis* Batalionokkal utánna
nyomúlt. Maga-is Vezér *Laudon*, mihelyt *Novi* Vá-
rát és a' határ-széleket jó óltalmazó állapotban G.
B. *de Vinsnek* által-adja; mindjárt a' több Batalio-
nokkal Tóth-ország-felé fog nyomúlni. Eddig vagy-
nak a' Fő-hadi-tanáts' jelentései. (* *)

Temesvárról Octobernek 2-dikán írják, hogy az
ottani Komendáns Generál F. M. *Pellegrini*, midőn
a' Várnak erőlségeit körül lovagolná, midőn éppen
a' töltött Vár-fokán vólna, történet-szerént a' lova
meg-ijedett, és annyira kezdett hánykodni, hogy
attól lehet vala tartani, ne-hogy a' nagy magótság-
ról Urával edgyütt le-ugordják: ezt látván a' Komen-
dáns, hogy a' könnyen történhető szeme előtt való
veszedelmet el-kerülhesse, lováról le-ugrott; a' mely
életében edgyik ujja ki-tört, a' bal-szeménél pedig-
len nagyon meg-sebesített. — A' *Lugosi* futásról
edgy rendes Levél: „ El-halgatván a' mi Táborunk
vizsza-húzódásának okait és módját, tsak a' raj-
tam esett történetet emlitem. Én a' bágásiás szeke-
reknél valék *Szakulban*, midőn parantsolatunk jöve,
hogy onnan-is bejebb *Lugosra* hátráljunk; mi ép-
pen akkor falatoztunk és abrakoltunk, midőn hir-
telenséggel lárma támoda, hogy: Itt van az ellen-
ség! jö a' Török! fufsunk! Mindnyájon fel-szökdő-
énk, és a' kitől mint lehetett futni kezdénk *Lugos*
felé,

felé, nékem a' lábam fájdalmas lévén roszszul szaladhattam; hanem egy paraszt szaladó szekérhez meg-fogodztam. Egyszer nézek hátra, 's hát valószággal látok-is egy lovas Törököt ki-vont kardal utánnunk nyargalni, a' kit még más 3 Törökök nyomban követtek: természet-szerént! én azt gondoltam hogy az egész Török Tábor érkezőben legyen a' nyakamra; azért gondolám magamban hogy már mindegy, látom hogy el-kell vesznem, hanem leg-alább a' meddig lehet óltalmazom magamot. Szerentsémre nállam vólt a' Káplányunknak a' nagy kardja, a' mely nekem bátorságot 's kurásit adott; azt ki-rántám a' bőriből, szóllittám a' szekér mellett lévő 3 parasztot gereblyével 's villával, négy szeg-formába (quarréba) állánk négyen, intém őket a' bátorságra, és hogy el-ne szaladjanak a' hátam megül, mert külömben vatsorán érjük Piliátust. Mihelyt a' Törökök mintegy 50 lépésnyire közelítették mi-hozzánk, a' Káplányunk nagy kardját és a' villákat meg-látták; mindjárt ugy meg-ijedtek, hogy nem mérészeltek közelebb jöni, hanem vilzizá-tertek: de az ő el-menetelek után ám mi-is jugy megbátrodánk, hogy *Lugos*-felé meg-futamodánk. *Lugosnál* azután meg-értök, hogy ezen 4 Törökök a' hidnál a' többtől el-rekesztetvén, a' vizen innen szorultak; és hogy ezek senkit sem bántanak, sőt attól félnek, hogy őket valaki ne-bántsa: Bezzeg ha ezt mi elébb tudtuk vólna! nékem és a' velem lévő 3 parasztnak, még több kurásink lett vólna! Más napon ezen 4 Török el-fogatott. Tsak ugyan azután itten sok falukban a' Törökök és a' mi Oláhaink

láhaink nagy pufztitást tettek. Nevezetesen a' *Moritzfalvi* Oláhok ellen ő Felsege egy tsoport Húzárt küldött; a' prédálásban, gyilkolásban, és gyújtásban foglalatoskodó Oláhok a' Húzárokat látván, azoknak-is fegyveres kézzel ellent-állottak, de nagyobb részént a' Húzárok által le-aprítottak. — A' Nagy Török Vezérnek mitsoda szándéka legyen továbbra, bajos hozzá vetni; a' Bánátban szélelefeben már nem terjeszkedhetik, de ott sem fog sokáig múlatni: némely mozdulásaiból azt lehetne gondolni, hogy *Sirmiába* szándékoznék bé-ütni; *Szabáts*hoz közel-is *Vailovánál* nagy számmal gyülekeznek öszve a' Törökök, mintha *Szabáts* Várát még ezen az öszön vizsgálva akarnák venni. Ugy-is gondolkoznak némelyek, hogy a' Nagy Vezér már *Pántsova* felé indulván, *Zemlinnél* akarna valamit próbálni. A' Belgrádiak most tsendesen viselik magokat, azon kívül hogy ottan ottan *Pántsovára*, és ismét vizsgálmennek. A' Vezér *Laudon* jóvallása-szerént, a' jövőben lévő télen-is folytatni kellene a' hadakozást, mert a' régi idők példája-szerént, akkor az Asiai Sergek el-takarodván, leg-hasznosabb lépéseket lehetne a' Török földre tenni; ellenben annak-is hallatik a' hire, hogy a' télre kötendő fegyver-szünettel, az egész béke-ség-is meg-forrhat.

A' *Budai* Ujság-levél azt tartja, hogy a' Nagy Vezér *Méhádiánál* egy Sereget akar télire hagyni, maga pediglen több Sergeivel *Belgrád* körül akar telni, a' hová naponként sok éleséget és Táborigadályokat hordat. A' Generál *Splényi* Sergéről volt a' vélekedés, hogy az Oláh-országban *Mavro-*

jéninek edgy kis dolgot fog adni; de minthogy az Oláh-országba több segítő Török Sergek-is nyomultak, ugy gondoltatik, hogy General *Splényi* Erdélyben veszteg marad, és ottan fog telelni. — *Potosch*-ról Octobernek 5-dikén iratik, hogy General *Lilien* a' *Naszszau* vasas Regementel, és némely Kompania gyalogokkal *Potosch* és *Tamásavetz* között teltzik Táborban, a' hol már a' tévelygő ellenséggel egy néhány apró tsaták történteinek. mint Octobernek 2-dikán délben egy tsoport Törökök a' *Temesen* által menvén; minthogy akkor ugy el-apadott vala a' viz, hogy némely helyen tsak térdig ért; véletlenül *Orlovát* nevü falura rá-ütöttek, onnan fok szekereket, 100 darab szarvas marhákot, mintegy 200-ig való lakósokot magokkal el-vitték. — Egy más tsoport Török, *Etska* nevü Falu-felé orozva fel-ment, 15 szaladó félben lévő ökrös szekereket utól ért, és ezeket a' mellette lévő parasztokkal el-prédálta, el-hajtotta. Másod napon a' *Pototsi* Tábornál-is láрма esett; a' Sátorok fel-szedetvén, egyéb akadályokkal edgyütt már szekerekre rakatván bejebb vitettek vala: de minthogy az ellenség nem bátorkodott ránk ütni, hanem onnan meg-tért; tehát Octobernek 4-dikén azon Tábori bágáfia-is *Potoschhoz* ismét visszavitetett. Tegnap a' Törökök *Tamásavetznél* két tsoportokban a' miéinkre által ütöttek, és ottan edgyik tsoportal tsatára ment a' dolog: itt a' Törökök közüll sokan el-húllván, a' többi vissza verettek; részünkröl-is 5-tön el-esienek, és egynéhányan sebeket kaptanak. A' másik tsoport törökség az alatt *Orlovát* Falura ütött, és minthogy ottan semmi ellent állást nem kapott, tehát szabadon prédált, rontott, pusztított.